

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд представен за придобиване на образователната
и научна степен „Доктор“

към катедра „Спортни игри и планински спортове“ към
Департамент по спорт при СУ „Св. Климент Охридски“

от проф. Георги Владимиров Игнатов, доктор
СУ „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт,
Ръководител катедра „Спортни игри и планински спортове“

ТЕМА: *„Ефективност на модел по футбол за развиване на физически
качества на ученици до 11 годишна възраст“*

Автор на дисертационния труд: Юсуф Горелски

Научен ръководител: проф. Ирен Пелтекова, доктор

Изследователската и експериментална работа в годишния цикъл с ученици до 11 годишна възраст е от огромно значение за адаптиране процеса на спортната подготовка към всички съвременни изисквания на детско-юношеския футбол. В този смисъл темата е актуална и важна за подготовката на перспективни млади футболисти. Всичко свързано с оптимизирането на тренировъчния процес при подрастващи футболисти заслужава одобрение и засилен изследователски интерес. Такава е и моята гледна точка, от която ще анализирам и оценявам идеите и резултатите в предложения труд.

Дисертационният труд е оформен в едно книжно тяло с обем от 161 страници, от които 141 основен текст, съдържащ 19 таблици и 17 фигури, 14 страници използвана литература, както и 6 страници приложения. В структурно отношение трудът е построен правилно, като включва увод, три основни глави, изводи и препоръки, оформени като четвърта глава, библиография и 6 приложения. Като структура, обем и последователност на изложението

предложеният дисертационен труд отговаря на основните изисквания за такъв род разработки.

В увода целенасочено и обосновано е изяснена актуалността на проблематиката на дисертационното изследване.

За подготовката на глава първа в обем от 59 страници са използвани 164 източника, от които 135 източника на кирилица и 29 на латиница.

Първа глава се състои от четири под глави. В първа под глава, авторът ни запознава обстойно с футболът в училищната система. Във втора под глава е направена обстойна обща характеристика на футболната игра при деца до 11 годишна възраст и по-конкретно антропометрична и физиологична характеристика на посочената възраст. В трета под глава докторантът ни разкрива структурата на учебно-тренировъчния процес и водещите фактори за успеваемостта, а в четвърта задълбочено е характеризирано планирането и моделирането на учебно-тренировъчния процес. В последната подглава обстойно е представена структурата на микроциклите, мезоциклите и макроциклите, както и взаимозаменяемостта на тренировъчните въздействия и физиологическите показатели и енергийното обезпечаване на двигателната дейност. Творчески са изследвани публикациите по темата. Проучването на състоянието на проблема е извършено компетентно и в необходимия научен стил. В края на първа глава, докторантът е разработил кратка и ясна и добре построена работна хипотеза, която формира концепцията на дисертационния труд.

Във втора глава „Цел, задачи, методика и организация на изследването“, в своята логична последователност в обем от 40 страници са представени целта и произтичащите шест основни задачи, формулирани ясно и точно и даващи ясна представа за намеренията на докторанта.

Авторът е описал обекта, предмета и контингента на своето изследване, а приложените изследователски методи дават възможност за обективен анализ към постигането на целта и задачите на труда. Подробно е описана организацията на изследването, тестовете за спортнопедагогически контрол и математико-статистическите методи.

В края на втора глава изключително подробно и много добре онагледено е описана структурата, характеристиката и съдържанието на приложения модел по футбол за развиване на физически качества на деца до 11 годишна възраст.

Моделът е съобразен с учебната натовареност и свободното време на учениците от изследванит район, което е отразено в броя на тренировките, състезанията и контролните, както и в общия обем тренировки и тренировъчни часове. Също така обемът и видът на използваните тренировъчни средства е съобразен с моментните възможности на изследваните футболисти и представлява набор от упражнения, които са използвани целенасочено в тренировъчния процес. Важно е да се отбележи, че блоковата система за използването на средствата и методите за тренировка за първия и втория годишен цикъл включват редица упражнения, които са взимствани от други спортове като атлетика, баскетбол, хандбал и др., като с тяхна помощ се избягва монотонността в тренировъчния процес, а физическите качества се развиват с помощта на специалните футболни средства.

В структурно отношение, разработването на глава втора е научно обосновано и удовлетворява напълно, а съдържанието и допринася за високата стойност на дисертационния труд.

Анализът на резултатите в глава трета, в обем от 28 страници дава възможност да се изведат важни за теорията и практиката обобщения. Положен е огромен изследователски и анализаторски труд, който по мащабност напълно задоволява изискванията на една докторска работа.

Третата основна глава се състои от две под глави, като всяка една от тях е свързана с решаването на съответната задача на изследването в дисертационния труд. В първа под глава е направен анализ на спортно-педагогическите, физическите, техническите и тактическите показатели в двете изследвани групи. При този анализ може да отбележим, че моделът за развитие на физически качества по който работи експерименталната група деца от футболисти до 11-годишна възраст е изпълнил своето предназначение, повишавайки както функционалното състояние на организма на трениращите, така и на отделните контролни показатели. Във втора под глава са представени резултатите от взаимовръзката между изследваните 17 показатели при деца до 11-годишна

възраст трениращи футбол. Представеният анализ на корелационните връзки между изследваните променливи величини насочва вниманието ни към необходимост от комплексно усъвършенстване на физическите, техническите и функционалните възможности на деца до 11-годишни играещи футбол. В зависимост от игровата характеристика на поста, показателите при нападателите или защитниците имат свой облик, свое съдържание на подпомагащите основния показател тестове, което ги прави уникални във вида и структурата на всеки един от тях. От направеното изследване и анализ докторантът допуска, че нивото на спортно-техническата подготовка на деца-футболисти във възрастта до 11 г. определено може да се насочи, както следва: **при нападателите** – към развитие на аеробните, анаеробно-алактатните и лактатните възможности на организма, на скоростно-силовите качества и скоростната издръжливост и **при защитниците** – към аеробно-анаеробната издръжливост, скоростно силовите качества и бързината.

В последната част на дисертационния труд са направени изводи и са формулирани препоръки за практиката, които кореспондират и се основават на решаването на поставените изследователски задачи и произтичат от направения анализ, като дават отговор на формулираната научна хипотеза.

От разширеното научно търсене, направените изследвания и анализи в дисертационния труд, ми позволяват да посоча следните основни приноси за практиката:

1. Обогатена е теорията за развиване на физическите качества на ученици трениращи футбол до 11 годишна възраст.
2. Създаден и апробиран е модел по футбол за развиване на физически качества на ученици до 11 годишна възраст.
3. Създадена е тестова батерия за контрол и оценка на основни за футболната игра физически качества на деца до 11 годишна възраст.

Приносите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта на футбола.

Отправените препоръки на вътрешната защита към докторанта са отстранени.

Единствено бих отбелязал, че в такъв род разработки прилагането на анкетния метод е препоръчителен. Анкета с учители и треньори по изследвания проблем би обогатила в голяма степен дисертационния труд. В предложената ми разработка такава анкета липсва, но се надявам в бъдещата си работа докторантът да използва този изследователски метод.

Докторантът има три публикации, които напълно отразяват научните търсения по темата. Авторефератът отговаря на изискванията.

В заключение ще отбележа, че Юсуф Горелски е дългогодишен учител и треньор в училищни секции по футбол. Личните ми положителни оценки за доктораната като научен работник се допълват не само от натрупаният учителски опит с ученици, а и от непрекъснатият му стремеж за надграждане и развитие в преподавателската си дейност. Тези позиции позволяват на докторантът да разполага не само с подробна информация и цялостен поглед върху общото състояние по проблемите за развитие на физическите качества на ученици до 11 годишна възраст, трениращи футбол в национален мащаб, а така също и да участва пряко в организационно-управленските процеси при работа с тях. Всичко това е дало възможност на докторантът да направи изследвания с такъв задълбочен характер.

Въпреки направената от мен незначителна препоръка, която по никакъв начин не омоловажава положеният труд от докторанта, а само би била от негова полза в бъдещата му работа, считам че рецензираният дисертационен труд е разработен на много добро научно ниво, с нужната теоретична и приложна стойност в областта на развиване на физическите качества на ученици до 11 годишна възраст, трениращи футбол. Представеният дисертационен труд има завършен вид.

Направеният задълбочен анализ на ефектът от предложеният модел по футбол за развиване на физически качества на ученици до 11 годишна възраст, проведеният експеримент и получените в него резултати, обогатяващи оптимизирането процеса на обучение на деца до 11 години и повишаването на професионалната компетентност на спортнопедагогическите кадри работещи в сферата на футбола, както и актуалността на избория за изследване проблем, ми дават основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури при

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ да присъдят образователната и научна степен „ДОКТОР“ на **Юсуф Исмаил Горелски** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт).

22 май 2021 г.

Рецензент:
/проф. Георги Игнатов, доктор/